

Testimoni 4:

Abraham Katipan Zeid

Data de naixement: 17.4.1928

Lloc de naixement: Beit Nabala

L'entrevista va tenir lloc a la seva casa actual de Ramallah

Data de l'entrevista: 4.3.2017

Entrevistadors: Atzer Al-Jbari i Renin Jaris

Vam veure els veïns de Deir Trif abandonant el seu poble en direcció nostra. Hi va haver explosions al voltant del poble però no al poble. Quan vam veure els veïns de Deir Tarif, Altira, Al-Abasia i Selma, també vam sortir del poble.

Beit Nabala es troba a l'est de Lod. L'aeroport de Lod es va construir en part a la terra de Beit Nabala. Els pobles veïns estaven a Dares que encara existeix a Cisjordània, Alhaditha, Deir Trif que era el poble més proper a nosaltres. Les ciutats més properes eren Lod i Ramla. Jaffa i Haifa estaven més lluny.

El poble es va construir sobre un turó, i el cementiri al seu extrem occidental. El pou del poble, Bir Albalad, té un número. Com que el poble era gran, els turcs ens van cavar el pou. Van construir una pedra al seu voltant, van muntar una escala i van pagar a la gent perquè tragués l'aigua des d'una profunditat de 50 metres. Durant l'època dels britànics, el meu pare va apel·lar al comissari de districte de Lod i va dir que només cansa la gent i és ineficaç, no prou i el poble és gran. Vull portar un generador. El supervisor del districte va dir que porteu un generador, només que no ens demaneu res. El meu pare va comprar un generador, va construir una piscina al voltant del pou, va instal·lar aixetes perquè les dones poguessin omplir aigua fàcilment. La gent bevia del pou i abreva els animals, pagant una quantitat nominal per beure els animals. Més tard, el meu pare va fer funcionar un molí fariner prop del pou amb el mateix generador. Al cap d'un any els veïns es van queixar que el molí fariner portava ratolins a la zona del pou. El meu pare va

traslladar el molí al poble. Quan vam marxar l'any 1948, el poble tenia un pou, un molí fariner, una casa tèxtil, una escola de nois, i al costat una escola de noies en construcció però no acabada.

La casa on vaig néixer tenia 140 metres, una zona oberta, quatre cantonades i un gran arc. El meu germà va obrir una finestra a la paret. Estendrem un matalàs a la finestra. La paret feia mig metre d'amplada. Quan feien un terrat d'una casa veieu que tot el poble venia a ajudar i a moure les pedres. Els rics afegirien oli d'oliva a la barreja. Com que la casa era alta necessitava fang més fort. Hi havia un pis elevat al centre de la casa. Els animals són a la planta baixa i els membres de la família dormen a dalt. També era a la casa on van posar el pot d'oli. Als magatzems, Khaavi, altres emmagatzemaven el blat i la farina. Els khawabis estaven dins de la casa. La nostra casa era molt alta. Un camell podria entrar fàcilment a la casa. La ubicació de la casa era a la part nord-oest del poble. Era una casa especial pel que fa a la mida. Potser hi havia 10 cases més d'aquest tipus al poble. La resta de cases eren més senzilles. Els que tenien una bona situació econòmica van construir una casa de formigó i acer.

L'escola tenia quatre sales. A quart de primària hi havia 12 alumnes. Els recordo tots. De vegades venien noies a estudiar amb els nois. Però era rar. De vegades el xeic també ensenyava als nens, tenia un bastó llarg. Aquest és el mètode d'aula, a més de l'escola. El director de l'escola era Abdullah Yacoub de Badras. Ell i la seva família eren estudiosos. Després dels 48 va ensenyar aquí a la ciutat d'Albira. També hi havia un professor anomenat Ahmed Suleiman, un professor de Lud de la família Abu Took, un professor de Gaza i un d'Asdud de la família Zakat.

Vaig estudiar a Hebron i també a una escola Khaduri (balística) prop de Tulkarm. Visitaria molts llocs. M'he mogut molt a la meua vida. Aniria a Ramla amb autobús. També a Jerusalem i d'allà a Hebron. Vaig assistir a l'escola primària a Beit Nabala fins a 4t de primària. L'edifici de l'escola encara existeix. Vaig començar a estudiar l'any 1935. Van començar a construir una casa per a noies al poble però no van continuar. Després de 4t de primària, vaig continuar els meus estudis a Lod. Com que no hi havia cap

professor d'anglès a Beit Nabala, vaig haver de quedar-me a primer i tornar a estudiar a quart. Va ser una cosa dolenta que va resultar ser bona. Vaig tornar a estudiar 4t de primària i em vaig fer més fort en els meus estudis. Sempre he tret una nota excel·lent. Va ser a l'institut de Lod, prop del cementiri. A cinquè vaig estudiar química, biologia i àlgebra. A Lod hi havia dormitoris per a estudiants, hi dormim i pagàvem deu janiya (lliures) a l'any. El meu pare va morir quan jo anava a cinquè de primària. El meu germà gran va insistir perquè continués els meus estudis. Va sentir la responsabilitat de dur a terme la voluntat del seu pare. Quan vaig acabar 7è, vam debatre entre continuar els nostres estudis a Lod o Jaffa, però no vam trobar un dormitori on viure, així que finalment vam decidir que estudiaria a Hebron. Vaig estudiar a Hebron fins al 10è o 11è. Després vaig anar a l'escola Khadori i vaig completar un diploma en tres anys. Va ser un any més que els estudis normals de batxillerat. L'escola Khadori és una escola antiga, no recordo quan es va establir. H "Dori és una persona jueva. Va construir una escola per als jueus al nord i ens va construir una escola a prop de Tulkarm. També hi havia professors d'Egipte. Em vaig graduar allà el 1948. Se suposa que havíem de acabar l'any al juny però vam acabar a l'abril perquè els actes ja havien començat. Hi havia estudiants De Gaza a Seped (Safet). No pagàvem matrícula. Tot va ser a costa del govern. El meu sou era més alt que algú. que només tenia el títol de matriculat, jo vaig rebre 12 dinars i els que tenien el títol de matriculat, 10 dinars.

Al poble hi havia una mesquita i un cementiri. També hi va haver una jornada de portes obertes per a l'hospitalitat: Divan. Els estranys solien dormir al Diwan que es trobava al centre del poble. La mesquita està construïda amb pedra i tenia un minaret i una cúpula amb la inscripció Al-Sheikh Abd al-Kudr al-Aqab. Era un dels justos que hi està enterrat. La seva tomba es troba dins de la mesquita.

Els britànics van prendre part de les terres del poble i hi van construir un campament militar, i van donar feina a part de la gent del poble. El campament es va establir cap a l'any 1940. Hi treballaven en fusteria i emmarcat. Els britànics, que també

ocupaven zones a l'Àfrica, van portar gent del Senegal al campament per treballar-hi. Aquests eren musulmans. Durant les vacances feien les festes a casa nostra i ho vam celebrar junts.

Hi havia diversos makhtars al poble. Al nostre clan hi havia Alhaj Mahmoud Hasin. Del clan Safi era Mustafa Hasin, i hi havia un altre Mahtar Hasin Khalil. Es consultarien entre ells. Cada Mahtar rebria 3 lliures palestines al mes. També hi havia un consell local al poble. Quan els britànics volien enderrocar una casa al poble, atacaven a la nit i marcaven la casa a enderrocar. Després d'ells, la gent del poble traslladava el cartell a una altra casa sense ús. La casa que se sospitava que era utilitzada pels rebels, els britànics la destruïen. Els rebels rebrien respecte i ajuda al poble. Parlo dels anys quaranta. Hi havia molts joves de la casa de Nabala a les files dels rebels. Quan el poble va caure hi havia uns 60 joves armats amb els rebels.

Els vilatans eren pagesos. Conreaven blat, ordi, sèsam, blat de moro per a ells i olives. Les nostres olives eren molt conegudes. L'oliva Nabali porta el nom del nostre poble. Hi havia tres horts al poble, un per a nosaltres, un per a Hasan Ali i un altre per a Meshach Nachla. Vaig treballar a les vacances amb la família a l'agricultura. Transportàvem les collites en carros tirats per dos sousits, hi havia gent que els transportava amb camells, a Beit Nabala no hi havia cotxes, pel poble passava una línia d'autobús i anava a Lod.

En els casaments, el nuvi muntava a cavall i feia una volta pel poble. Cada casa per on passava li donava una peça de regal. Si el nuvi és una persona important, els regals eren més cars. I com que no hi havia neveres, refredàvem les ampolles amb l'aigua dels pous. Ompliríem una galleda amb ampolles tallades i posaríem la galleda al pou. El nuvi i la gent continuarien el camí del nuvi -Zepa- fins al pou del poble. Els homes davant del cavall i les dones darrere del cavall, caminen mentre canten al pati. Les festes al pati van durar tres dies. Celebració i menjar.

Hi havia un assentament jueu a la zona entre Lod i el poble d'Alhaditha. Les relacions amb els jueus eren possibles i sense

problemes. Però nosaltres no els visitaríem i ells no ens visitarien. Un home de Moshet al-Hosseini treballava en mesures en aquells dies. Cada vegada que els jueus volien comprar terres, es deia a la gent que fes malbé el tracte.

La Nakba

Un dia els joves del poble van dir als ancians que els britànics volien vendre l'equipament del campament militar perquè l'abandonaven. Els britànics van marxar uns 6 mesos abans que nosaltres. La gent va començar a portar coses del campament britànic. Un home anomenat Yosef era l'encarregat de recollir els diners per l'equip venut i repartiria els diners al poble. Alguns joves van proposar que en comptes de repartir els diners, excavarien sèquies i comprarien una tanca de filferro de pues per protegir el poble. Però al poble no hi havia consens al respecte. La notícia sobre el que està passant a Palestina es va publicar als diaris. Hi havia un diari de Palestina que sortia a Jaffa, costava deu cèntims, i el llegim tot el temps. Els darrers dies al poble no hem vist cap jueu. Però vam veure com els habitants de Deer Trif abandonaven el seu poble en direcció nostra. Hi va haver explosions al voltant del poble però no al poble. Quan vam veure els veïns de Deir Tarif, Altira, Al-Abasia i Selma, també vam sortir del poble. Vaig anar amb el meu oncle. Teníem armes a les espatlles. La meva família va marxar abans que jo en direcció a Badras. Un egipci em va agafar el rifle i no el va tornar.

Al cap d'uns dies, els veïns es van reunir i ens van proposar tornar al poble, però hi va haver por dels jueus i al final no vam tornar. Els joves s'infiltraven al poble per portar queviures de les cases, oli, sèsam, etc. Els meus cosins es van infiltrar a casa nostra i van portar la ràdio. Teníem una ràdio amb una bateria al costat. Només va agafar l'estació d'Egipte i Palestina. Els jueus van detenir moltes persones del poble que intentaven tornar. Hi havia uns 60 homes en captivitat al campament de Sarafand (barraques). Ell estava lluny per a nosaltres. Vam enviar cartes als presos a través de la Creu Roja. Al cap d'una estona van ser alliberats.

Uns quants ancians es van quedar al poble. no va sortir Un home, Ahmed Salem, es va emportar la seva ira amb ell quan va sortir del

poble, però la seva mare es va quedar. Va enviar algú a la nit a buscar la seva mare. Va començar a cridar per tot el poble en veu alta en nom de la mare d'Ahmed "Sabha, Sabaha". De sobte algú li respon amb veu alta: "Som tres dones amb el nom de Sabah aquí. Què Sabah estàs buscant?" I Sabah Saleh va dir. La va portar a l'ase. Però la resta dels ancians es van quedar i ningú no els va portar. Vaig sentir que els jueus els van portar a un refugi a Lod i hi van morir. Una dona que va tornar del poble ens ho va explicar.

Aproximadament un mes després de sortir del poble, van començar a destruir-lo. La gent va continuar infiltrant-se durant 5-6 mesos. La meva família i jo vivíem a Deir Amar amb familiars. Vam construir una barraca al costat de casa seva. Vaig anar a l'Aràbia Saudita el 1953. Abans del viatge, vaig ser professor d'escola a Amuas des de l'any 1949 fins al 1953. A l'Aràbia Saudita, vaig treballar primer com a dependent a l'empresa American-Saudi Aramco, i un dia vaig començar a treballar com a professor allà. El 1958 vaig tornar i de seguida vaig rebre una beca i vaig tornar a viatjar, aquesta vegada per estudiar als EUA. Després de l'escola vaig treballar a Amman i després a Ramallah. Amb l'ocupació el 1967 vaig ensenyar a Haifa. Vaig tornar a Ramallah, vaig aconseguir una plaça a la direcció d'educació del districte de Ramallah, era un inspector, avançat a director adjunt, etc. Aquest és el director del departament d'educació del districte.

Vaig visitar Beit Nabala diverses vegades després de la Nakba i vaig reconèixer la tomba del meu pare i del meu oncle.